



SVEA HOVRÄTT  
Mark- och miljööverdomstolen  
Rotel 060101

**DOM**  
2018-06-14  
Stockholm

Mål nr  
M 2968-17

## ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-03-15 i mål M nr 2983-16, se bilaga A

## PARTER

### Klagande

1. EN

2. KHN

### Motpart

1. Bixia ProWin AB  
Box 1510  
581 15 Linköping

Ombud: Advokat PTN

2. Samhällsplaneringsnämnden i Nässjö kommun  
571 80 Nässjö

## SAKEN

Klagomål på bullerstörning från vindkraftverk på fastigheterna XYZ, XXX och XXY i Nässjö kommun

---

## MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

---

Dok.Id 1404322

---

<b>Postadress</b>	<b>Besöksadress</b>	<b>Telefon</b>	<b>Telefax</b>	<b>Expeditionstid</b>
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–16:30
		<b>E-post:</b> svea.avd6@dom.se www.svea.se		

## YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

**KHN** och **EN** yrkar att nämnden ska vidta åtgärder för att säkerställa att bullernivån inte överstiger 40 dBA, och att nämnden ska förelägga bolaget att utföra nya bullermätningar som även inkluderar mätning av tonala ljud.

**Samhällsplaneringsnämnden i Nässjö kommun (nämnden)** har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

**Bixia ProWin AB (bolaget)** har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

## UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

**KHN** och **EN** har anfört i huvudsak följande. De har genomfört en långtidsmätning vid bostaden som visar att bullernivåerna överskrider gränsvärdet 40 dBA med 20–30 dB. Trots att bolaget har intygat att verk 1 drivs i mode 1 har det drivits i mode 0. Ur hälsosynpunkt ska man inte mäta vindkraftsbuller i dBA utan i dBZ då en mätning i dBA inte beaktar det för hälsan farliga lågfrekventa bullret. Om det är större skillnad än 6 dBA är det en indikation på att det är farligt. Det framgår av tidigare domar att hänsyn ska tas till tonalt buller.

Till stöd för sin talan har **KHN** och **EN** gett in och åberopat långtidsmätningar av buller från vindkraft vid deras fastighet samt yttranden utförda av QirraSound Technologies Europe AB (QirraSound) samt analys genomförd av Bertil Persson.

**Bolaget** har anfört i huvudsak följande. Den utredning som **KHN** och **EN** har åberopat som bevisning för påståenden om överskridna buller-värden ifrågasätts starkt. QirraSound är inte ett ackrediterat mätföretag. Av den granskning som bolaget åberopat kan konstateras att de mätningar som presenteras i rapporten inte är tillförlitliga och det går inte att med stöd av rapporten avgöra vilken

ljudmiljö vid klagandens bostadshus som orsakas av vindkraftsanläggningen. Det går därmed inte heller med stöd av rapporten att avgöra om ljudnivåerna från vindkraftverken innehåller gränsvärdet 40 dBA.

I samband med bygglovsprocessen gjordes beräkningar utförda av ÅF och den rapporten åberopas i sin helhet. Beräkningarna är gjorda enligt praxis och är tillförlitliga, vilket har konstaterats i bygglovsprocessen. Naturvårdsverket har yttrat sig och angett att myndigheten inte har någon anmärkning på rapporten. Beräkningarna som är gjorda är baserade på Nord2000-metoden och har utgått från att det är medvind i alla riktningar. Det beräknade värdet 39 dBA ska jämföras med begränsningsvärdet 40 dBA. I bygglovsprocessen räknade man inte in beräkningsosäkerheten, varför det inte är rimligt att det ställs strängare krav i tillsynsärendet.

Det har inte skett några förändringar i omgivningen. Den förändring som skett i driften av verk 1 har sedan det uppdagades ställts om till drift i mode 1. Det framgår av intyget från Vestas att kompletterande beräkningar har gjorts som visar att bolaget också vid drift i mode 0 fortfarande höll sig inom begränsningsvärdet 40 dBA.

Till stöd för sin talan har Bolaget gett in och åberopat en granskning av QirraSounds rapport samt efterföljande yttranden, utförda av Akustikverkstaden AB, intyg från Vestas med kompletterande beräkningar samt Rapport från ÅF, daterad 2013-07-04, avseende kontroll av ljud från vindkraftverk vid Vindparken Topperyd i Nässjö kommun.

**Nämnden** har anfört i huvudsak följande. Bolaget har i ljudmättningsrapporter visat att det klarar riktvärdet för ljud vid bostäder. Samhällsplaneringsnämnden anser att ändringen, från att ett verk körs i mode 1 till att alla verk körs i mode 0, inte är anmälningspliktig. Bolaget har även i ljudimmissionsberäkningar visat att de klarar riktvärdet för ljud vid bostäder. Detta även om alla verk körs i mode 0.

**YTTRANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN M.M.**

**Naturvårdsverket** har som remissinstans yttrat sig över QirraSounds rapport, Akustikverkstan AB:s granskning samt ÅF:s rapport 2013-07-14 och uppgett i bl.a. följande.

”Naturvårdsverket bedömer att det finns sådana oklarheter i klagandenas bullerutredning (QirraSound) att resultatet inte kan ligga till grund för att avgöra vilken ljudnivå som vindkraftverken ger upphov till vid klagandenas fastighet. Såvitt Naturvårdsverket kan bedöma har verksamhetsutövarens bullermätning med efterföljande beräkning (ÅF 2013-07-04) utförts i enlighet med vedertagna metoder. Naturvårdsverket anser emellertid att det saknas kompletterande uppgifter av om det kan ha skett förändringar i driften av vindkraftverken eller av förhållandena i omgivningen sedan utredningen genomfördes, och om detta i så fall kan tänkas ha påverkat ljudutbredningen.”

Mark- och miljööverdomstolen har hållit sammanträde i målet i Nässjö den 20 mars 2018.

**MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL**

Frågan i målet är om nämnden har haft fog för att avsluta tillsynsärendet utan åtgärd eller om nämnden borde ha vidtagit ytterligare utredningsåtgärder för att avgöra om bullernivåerna överskrider begränsningsvärdet på 40 dBA eller om vindkraftverken ger upphov till tonalt ljud, vilket i förlängningen skulle kunna motivera en villkorsändring.

Det framgår av 26 kap. 1 § miljöbalken (MB) att tillsynen ska säkerställa syftet med balken och föreskrifter som meddelats med stöd av balken. Tillsynsmyndigheten ska för detta ändamål på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som i förekommande fall behövs för att åstadkomma rättelse.

I den rapport som bolaget har åberopat, ÅF:s rapport 2013-07-04, anges i huvudsak bl.a. följande.

”Ljudimmissionsmätningen har utförts enligt metod C i mätmetod Elforsk rapport 98:24 (1), vilken anvisas av Naturvårdsverket för kontroll av ljudimmission från vindkraft. Det vindalstrade ljudet, från träd och buskar i omgivningen, var så högt att ljudnivån inte sjönk då vindkraftverken stängdes av. Trots det kunde det karaktäristiska ljudet från vindkraftverken stundtals höras av mätpersonalen. På grund av den höga bakgrunds-nivån går det dock inte, enligt mätmetoden, att entydigt bestämma ljudnivån från vindkraftparken. Däremot kan en övre gräns av ljudnivån fastställas, vilken är 42 dBA vid aktuell fastighet. Ljudnivån orsakad av enbart vindkraftverken är dock sannolikt lägre. Eftersom detta värde, på grund av den höga bakgrunds-nivån, hamnar över 40 dBA kan det heller inte användas för att avgöra om vindparken innehåller riktvärdet 40 dBA, enligt anläggningens villkor. Rekommenderad metod för kontroll mot villkoret är i stället ljudemissionsmätning och ljudimmissionsberäkning, vilket också utförts.”  
(s.2)

Ljudemissionsmätningar har utförts på samtliga fyra vindkraftverk i vindparken. De uppmätta ljudemissionsnivåerna, från samtliga vindkraftverk, är lika med eller under de ljudemissionsnivåer som verksleverantören garanterar för verkstypen. Mätresultatet från dessa mätningar ligger till grund för ljudimmissionsberäkningen.

Ljudimmissionsberäkningen har utförts för fastighet XXZ samt övriga identifierade närliggande fastigheter. För beräkningarna har beräkningsmodellen Nord2000 använts, vilken tar hänsyn till områdets topografi, markens beskaffenhet, vind- och temperaturprofiler ovan marken. Nord2000 är rekommenderad av Naturvårdsverket för detaljerade beräkningar av ljud från vindkraftverk. Beräknings-resultatet motsvarar ekvivalent ljudnivå från vindparken, utomhus i fritt fält, och är det värde som ska användas för jämförelse mot riktvärdet i villkoret.

Resultatet av ljudimmissionsberäkningarna visar att vindparken innehåller riktvärdet 40 dBA för samtliga fastigheter. Högsta beräknade ekvivalenta ljudnivå är 39 dBA, för sex fastigheter.

I den rapport som klagandena har åberopat, utförd av QirraSound, framgår bl.a. följande.

QirraSound har genomfört långtidsmätningar på den aktuella fastigheten mellan den 18 och 29 mars. Enligt redovisningen av mätningarna framgår det tydligt att det är stora överskridanden av begränsningsvärdet på 40 dBA under i princip all den tid som mätningen pågick. Ljudnivåerna är ofta över 60 dBA och vid vissa tillfällen har registrerats ljudnivåvärden på över 80 dBA. QirraSound har analyserat data genom att jämföra dBA med dBZ. Kontroll av tersbanden har skett och det kan konstateras att det inte finns annat bakgrundsbuller som kan generera de stora lågfrekventa ljudnivåerna och skillnaderna i dBA och dBZ som förekommer på fastigheten. Ljudnivåerna mätt i dBZ varierar med vindriktningen och vindhastigheten och när vindkraftverken inte bullrar så mycket subjektivt minskar dBZ radikalt. Klagandenas verksamhetsutövning kan omöjligt skapa dessa ljudnivåer.

Mark- och miljööverdomstolen ifrågasätter inte att bullret från vindkraftverken är hörbart på klagandens fastighet och att ljudet vid vissa förhållanden kan upplevas som störande.

Den av QirraSound utförda bullerutredningen redovisar kraftiga överskridanden av den föreskrivna ljudnivån. Det bör dock noteras att utvärderingen av bullermätningarna inte har gjorts i enlighet med vedertagna metoder, vilket bidrar till att förstärka ljudbilden på klagandens fastighet. Exempelvis har 5 dB i viss utsträckning adderats till uppmätta ljudnivåer till följd av antagande om tonalt ljud, och uppmätta ljudnivåer vid fasad har inte konsekvent minskats med 6 dB för att motsvara frifältmätning. Det är vidare inte klarlagt hur ljudet från vindkraftverken med säkerhet ska kunna särskiljas från övrigt bakgrundsbrus. Svårigheterna att göra denna åtskillnad visades i ÅF:s immissionsmätning där avstängning av vindkraftverken inte sänkte den uppmätta ljudnivån. Med hänsyn också till andra invändningar mot QirraSounds utredning, vilka

framförts av bolaget och Naturvårdsverket, anser Mark- och miljööverdomstolen att utredningen inte utgör tillräcklig grund för att ifrågasätta ÅF:s rapport som bygger på vedertagna metoder och som bygger på emissionsmätningar med åtföljande immissionsberäkningar och visar att begränsningsvärdet 40 dBA kan innehållas.

Även med beaktande av en förhöjd nivå i tersbandet 50 Hz kan Mark- och miljööverdomstolen inte finna att QirraSounds utredning utgör tillräcklig grund för att nu förelägga bolaget att undersöka förekomsten av tonalt ljud från vindkraftverken.

Vidare anser domstolen att den omständigheten att verk 1 under en tid kördes i mode 0 inte innebär att det finns anledning att utföra nya mätningar, utan att de beräkningar som bolaget utfört är tillräckliga för att visa att 40 dBA innehålls. Domstolen noterar dock att bolaget uppgett att verk 1 återigen körs i mode 1. Av handlingarna i målet går det inte att utläsa att det skett några andra förändringar i området som innebär att det finns ett behov av närmare utredning.

Mark- och miljööverdomstolen anser således sammantaget, särskilt med beaktande av Naturvårdsverkets remissyttrande, att nämnden har haft fog för att avsluta tillsyns-ärendet utan att vidta någon åtgärd. Överklagandet ska således avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921 om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs, Mikael Hagelroth och Hans Nyman, referent, samt tekniska rådet Staffan Lagergren.

Föredragande har varit Melina Malafry.



VÄXJÖ TINGSRÄTT  
Mark- och miljödomstolen

**DOM**  
2017-03-15  
meddelad i  
Växjö

Mål nr M 2983-16

### **KLAGANDE**

1. EN

2. KHN

### **MOTPARTER**

1. Bixia ProWin AB  
Box 1510  
581 15 Linköping

2. Samhällsplaneringsnämnden i Nässjö kommun  
571 80 Nässjö

### **ÖVERKLAGAT BESLUT**

Länsstyrelsen i Jönköpings läns beslut den 14 juni 2016 i ärende nr 505-7743-2015,  
se bilaga 1

### **SAKEN**

Klagomål på bullerstörning från vindkraftverk på fastigheterna XXX och  
XXY, Nässjö kommun

---

### **DOMSLUT**

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

---

Dok.Id 371867

---

<b>Postadress</b>	<b>Besöksadress</b>	<b>Telefon</b>	<b>Telefax</b>	<b>Expeditionstid</b>
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 130 <b>E-post:</b> mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00



**BAKGRUND**

Samhällsplaneringsnämnden i Nässjö kommun beslutade den 23 september 2015 (§ 157) att utan vidare åtgärd avsluta ett ärende angående klagomål från EN och KHN, ägare till fastigheten XXZ. Klagomålet gällde buller från vindkraftverk placerade på fastigheterna XXX och XXY i Nässjö kommun.

EN och KHN överklagade nämndens beslut till Länsstyrelsen i Jönköpings län som avslog överklagandet. De har nu överklagat länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen.

**YRKANDEN M.M.**

EN och KHN yrkar att mark- och miljödomstolen ska upphäva underinstansernas beslut och att nämnden ska ingripa mot buller från vindkraftverk.

De anför bl.a. följande. Jäv föreligger i hanteringen, vilket är allvarligt och måste beaktas. Bixia ProWin AB är kommunägt och den myndighet som äger bolaget ska alltså samtidigt vara granskande. Ärendet har kantats av felaktigheter där handläggare på kommunen inte har fått kontakta KHN, trots att kommunen lyder under offentlighetsprincipen. KHN har dock fått muntlig information om att kommunen vet att ärendet är felaktigt hanterat, allt för att kommunens eget bolag Bixia ProWin AB ska kunna driva sin verksamhet vidare på felaktiga grunder. Kommunen har ansvar för bullersituationen, men går sina egna ärenden i första hand. Denna jävssituation är allvarlig och måste beaktas.

Länsstyrelsen anser inte att en klagande ska beaktas. Det finns inget lagrum som visar att "en skadad är ingen skadad". Domen hänvisar dessutom till att det i andra fall funnits fler klagande och då ska en överklagan kunna ske. Detta beror på att det i detta fall fanns flera boende på samma plats. Så är inte fallet här, varför man inte kan referera till detta fall. De anser att 100 % av boende ska beaktas. Om inte måste

länsstyrelsen visa att ”en skadad är ingen skadad”. Länsstyrelsen måste beakta gällande lagstiftning.

Länsstyrelsen anser att man inte behöver ifrågasätta de data som Bixia ProWin AB redovisat. De åberopar en artikel där det framgår att detta behövs. Vindkraftbolaget i Fredriksdal har erkänt att det varit osanning om de bullerdata och källdata som gäller och det är inte ensamt om detta. De kräver därför att en riktig mätning görs som visar verkliga bullerdata. Det finns alltför många fall där vindkraftsbolagen inte varit sanningsenliga med sina data och/eller beräkningar och detta måste länsstyrelsen beakta. Dessutom har KHN advokat tidigt redovisat att det skiljer hela 6 dB mellan uppmätt punkt och deras fastighet.

Beräkningar av exponering på fastigheter med källdata, som i flera vetenskapliga dokument har visat sig vara tveksamma, kommer fram till en exponering av 39 dBA för fastigheten. Detta är enbart 1 dB från gränsen enligt länsstyrelsen. De vill att länsstyrelsen bevisar hur den kan ha tilltro till att de beräknade 39 dBA inte överstiger de stipulerade 40 dBA, som egentligen ska vara 35 dBA eftersom ljudet är modulerat och tonalt. Osäkerheten i mätningarna är cirka 3,5 dBA enligt utredningar som gjorts av bl.a. professor CL vid Uppsala Universitet. Länsstyrelsen behöver också redovisa varför den inte tagit hänsyn till de 5 dBA som ska läggas till beräkningen p.g.a. den tonala karaktären av ljudet. Med IEC 60651 som grund anser de att fastigheten har en överexponering som även bevisas av de källberäkningar som Bixia ProWin AB genomfört (lägg till 3,5 dB för osäkerhet samt 5 dB för ”tonalt och modulerat”). Länsstyrelsen måste kunna bevisa att bullret hålls inom de 40 dBA (35 dBA) som lagen kräver. Detta får inte vara baserat på Bixia ProWin AB:s egna beräkningar såvida inte full hänsyn tas till de beräkningsfel som professor CL redovisar i sin rapport.

Med 2 kap. 3 § och 9 kap. 3 § miljöbalken (1998:808) som stöd anser de att Bixia ProWin AB:s vindkraftverk bryter mot lagen. Länsstyrelsen medger också i dokumentet att fastigheten ligger ”mycket nära vindkraftverket”, vilket ger en stor medicinsk olägenhet. Försiktighetsprincipen ska gälla när fara för hälsa samt olägenhet

finns. Detta har inte beaktats när beräkning av bullernivåer skett. Det får inte skilja 1 dB när man inte genomfört en professionell ljudmätning på fastigheten, utan enbart förlitar sig på beräkningar som har en alltför stor osäkerhet. De kräver att en mätning genomförs av en oberoende expert som t.ex. Dr TL som är adjungerad professor och expert på internationella ljudfrågor och även anlitas av t.ex. NASA.

Det finns således inte någon riktig bullerutredning gjord vid fastigheten, vilket lagen kräver. Mätning har skett på avstånd och källberäkningar har använts utan hänsyn till beräkningsfel. Detta är inte en korrekt bullerutredning och denna prediktering av bullernivåer anses ha alltför stora mätfel som inte heller har beaktats. – De åberopar bl.a. referenser avseende lågfrekvent bullers påverkan på hörande och hälsa samt hur ”källbuller” ska beräknas.

## DOMSKÄL

*Vad målet gäller m.m.*

Vad mark- och miljödomstolen har att pröva i förevarande mål är om nämnden har haft fog för sitt beslut att utan åtgärd avsluta ett ärende angående klagomål gällande buller från vindkraftverk.

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut. Härutöver kan nämnas att det av 2 kap. 1 § miljöbalken framgår att när frågor om prövas om bl.a. tillsyn enligt miljöbalken är alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skyldiga att visa att de förpliktelser som följer av detta kapitel iakttas.

I 26 kap. 1 § miljöbalken anges bl.a. att tillsynen ska säkerställa syftet med miljöbalken och föreskrifter som har meddelats med stöd av balken. Tillsynsmyndigheten ska för detta ändamål på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra

beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse.

Av 26 kap. 19 § miljöbalken framgår att den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underlättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. Den som bedriver sådan verksamhet ska lämna förslag till kontrollprogram eller förbättrande åtgärder till tillsynsmyndigheten, om tillsynsmyndigheten begär det.

Enligt 26 kap. 21 § miljöbalken får tillsynsmyndigheten förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från sådan verksamhet.

#### *Mark- och miljödomstolens bedömning*

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att vad EN och KHN anfört om jäv inte i sig utgör tillräckliga skäl för att ifrågasätta underinstansernas avgöranden (jfr 24-27 §§ kommunallagen (1991:900)).

EN och KHN ifrågasätter vidare de av bolaget utförda bullermätningarna och menar att de inte är sanningsenliga och att det behöver utföras en ny oberoende mätning av bullernivåerna. De har också ifrågasatt riktigheten i den förelagda bullerbegränsningen till 40 dBA.

Mark- och miljödomstolen gör härvid följande bedömning. En högsta ekvivalent ljudnivå om 40 dBA vid bostäder har i rättspraxis bedömts vara godtagbar för att förhindra att olägenheter för människors hälsa och miljö uppkommer till följd av

vindkraftverksamhet. Mark- och miljööverdomstolen (MÖD) har i dom den 24 januari 2013 i mål nr M 8236-12 i fråga om tillstånd till gruppstation för vindkraftverk bedömt att det inte är nödvändigt med marginal till det i rättspraxis vedertagna begränsningsvärdet, dvs. 40 dBA. Det gäller dock enbart under förutsättning att det står klart att det finns faktiska och tekniska möjligheter att efterleva det uppställda villkoret. Detta syftar dock enbart på de beräkningar som ligger till grund för tillåtlighetsbedömningen i anmälningssärendet. Frågan i detta mål är istället om osäkerheter ifråga om mätningar och beräkningar ska beaktas vid tillsyn av verksamheten och de mätningar och beräkningar som har gjorts avseende de uppförda verken.

Immissionsmätning har genomförts i närheten av de klagandes bostad, XXZ. Immissionsmätningar vid nivån 40 dBA och vid de vindstyrkor då vindkraftverken producerar är, som framgår av mätresultatet, känsliga för bakgrundsljud med ljudstyrkor över denna nivå. Därför är det rimligt att mäta strax intill på öppen yta där bakgrundsljud kan förmodas vara lägre än nära inpå ett bostadshus och trädgård. Likväl var bakgrundsnivån för hög för att säkra slutsatser ska kunna dras, mer än att bullerbidraget i mätpunkten från vindkraftverken troligen ligger kring eller något över 40 dBA. Därför behövs utförligare bedömningsunderlag.

Generellt sett är i sådant läge en närfältsmätning och beräkning att föredra. Emissionsmätningen är då främst till för att visa om beräkningsförutsättningarna ifråga om källstyrka vid tillåtlighetsprövningen var riktiga. Mark- och miljödomstolen ser inte skäl att underkänna utförda emissionsmätningar eller beräkningar.

I den immissionsberäkningsrapport som tagits fram utifrån genomförda emissionsmätningar finns ett utförligt resonemang om beräkningsosäkerheter. Beräkningen för XXZ visar på 39 dBA  $\pm$  2 dB (90 % konfidensintervall). Det innebär att begränsningen på 40 dBA kan komma att överskridas viss andel av tiden och att behov av nedställning av verkens bullereffekt skulle kunna föreligga under vissa omständigheter eftersom ”Ljud från vindkraftverket får inte under någon del av dygnet överskrida ekvivalent ljudnivå 40 dB(A) utomhus vid bostäder.”, som det har uttryckts i beslutet i anmälningssärendet.

Emellertid har MÖD i ett liknande mål, dom den 20 februari 2017 i mål nr M 298-16, tagit ställning till hanteringen av beräkningsosäkerheten vid emissionsmätning med efterföljande beräkning ( $\pm 1$  dB, 90 % konfidensintervall). Därvid uttalade MÖD att beräkningsosäkerheten i det fallet inte var av sådan storlek att den ska beaktas vid jämförelse med det föreskrivna högsta värdet. Något ställningstagande till hantering av mätosäkerheten vid emissionsmätning vid efterföljande beräkning kan däremot inte utläsas av domen.

Den källjudstyrka som användes i det refererade fallet inkluderade nämligen tillägg för mätosäkerheten, vilket ledde till ett beräknat immissionsvärde på 39,7 dBA. Källjudstyrkan hade då angetts som uppmätt värde plus mätosäkerheten. Utan detta tillägg kunde resultatet beräknas till 38,9 dBA. Med beaktande av beräkningsosäkerheten fann mark- och miljödomstolen i den då överklagade domen att bullernivån med 90 % sannolikhet befann sig i intervallet 37,2 – 40,6 dBA.

I nu aktuellt fall skulle ett tillägg för mätosäkerheten medföra cirka 1,7 dB högre värden (för de två närmast belägna verken). Beräkningsresultatet skulle då bli 40,6 dBA. Frågan är då om de två målen är så lika att MÖD:s dom i mål nr M 298-16 ska tillämpas direkt även här. MÖD bedömde alltså att  $\pm 1$  dB beräkningsosäkerhet vid bullernivån 39,7 dB A, med mätosäkerhet inräknad, som icke beaktansvärd. Nu föreligger beräkningsosäkerheten  $\pm 2$  dB vid nivån 39 dBA utan mätosäkerhet inräknad, eller vid 40,6 dBA med mätosäkerheten inräknad.

MÖD:s dom bör kunna förstås så att vid viss beräkningsosäkerhet, större än  $\pm 1$  dB, ska denna i vissa situationer i och för sig beaktas. I nu aktuellt mål är det i förhållande till i MÖD-avgörandet fråga om dubbelt så stor beräkningsosäkerhet och högre bullernivå. I detta mål finns alltså en osäkerhet om föreskrivna värden verkligen innehålls. MÖD:s dom kan dock också förstås så att tillämpning av beräkningsfelet inte medför så stor överträdelse av föreskriften att det behöver beaktas. I båda målen landar den övre delen av ett 90-% konfidensintervall på samma värde, 40,6

dBA, vilket alltså MÖD i den refererade domen får anses ha bedömt vara acceptabelt.

Mot bakgrund av det nu anförda, anser mark- och miljödomstolen att nämnden har haft fog för att inte vidta ytterligare tillsynsåtgärder. EN och KHN överklagande ska därför avslås.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 5 april 2017.

Jesper Blomberg

Bruno Bjärnberg

---

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Jesper Blomberg, ordförande, och tekniska rådet Bruno Bjärnberg. Föredragande har varit beredningsjuristen Linnea Wictorsson.